

DIREKTIVA (EU) 2015/720 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 29. travnja 2015.****o izmjeni Direktive 94/62/EZ u pogledu smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/62/EZ ⁽⁴⁾ donesena je kako bi se spriječio ili smanjio utjecaj ambalaže i ambalažnog otpada na okoliš. Iako plastične vrećice za nošenje predstavljaju ambalažu u smislu te Direktive, ona ne sadržava specifične mjere u vezi s potrošnjom takvih vrećica.
- (2) Trenutačne razine potrošnje plastičnih vrećica za nošenje uzrokuju visoke razine smeća koje dopijue u okoliš i neučinkovitu uporabu resursa te se očekuje njihovo povećanje ako ne budu poduzeta nikakva djelovanja. Onečišćivanje okoliša smećem u obliku plastičnih vrećica za nošenje uzrokuje onečišćenje okoliša i pogoršava vrlo raširen problem smeća u vodnim tijelima, ugrožavajući vodne ekosustave diljem svijeta.
- (3) Nadalje, gomilanje plastičnih vrećica za nošenje u okolišu ima nedvojbeno negativan utjecaj na određene gospodarske aktivnosti.
- (4) Plastične vrećice za nošenje s debljinom stjenke manjom od 50 mikrona („lagane plastične vrećice za nošenje”) koje čine veliku većinu ukupnog broja plastičnih vrećica za nošenje koje se troše u Uniji, rjeđe se ponovno uporabljaju od debljih plastičnih vrećica za nošenje. Lagane plastične vrećice za nošenje zbog toga brže postaju otpad te se njima, zbog njihove male mase, češće onečišćuje okoliš smećem.
- (5) Trenutačne stope recikliranja laganih plastičnih vrećica za nošenje vrlo su niske te zbog niza praktičnih i gospodarskih poteškoća u bliskoj budućnosti vjerojatno neće dosegnuti značajnu razinu.
- (6) Prema hijerarhiji otpada sprečavanje je na prvome mjestu. Plastične vrećice za nošenje služe raznim svrhama i njihova potrošnja će se nastaviti u budućnosti. Radi osiguravanja da potrebne plastične vrećice za nošenje ne završavaju u okolišu kao otpad trebalo bi donijeti odgovarajuće mjere, a potrošače bi trebalo informirati o pravilnoj obradi otpada.
- (7) Razine potrošnje plastičnih vrećica za nošenje jako se razlikuju širom Unije zbog razlika u potrošačkim navikama, svijesti o okolišu i djelotvornosti mjera politike koje poduzimaju države članice. Pojedine države članice uspjele su znatno smanjiti razine potrošnje plastičnih vrećica za nošenje, pri čemu prosječna razina potrošnje u sedam država članica koje imaju najbolje rezultate iznosi samo 20 % prosječne potrošnje Unije.

⁽¹⁾ SL C 214, 8.7.2014., str. 40.⁽²⁾ SL C 174, 7.6.2014., str. 43.⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 16. travnja 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 2. ožujka 2015. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od 28. travnja 2015. (još nije objavljeno u Službenom listu).⁽⁴⁾ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/62/EZ od 20. prosinca 1994. o ambalaži i ambalažnom otpadu (SL L 365, 31.12.1994., str. 10.).

- (8) Dostupnost i točnost podataka o trenutačnim razinama potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje razlikuju se među državama članicama. Točni i usporedivi podaci o potrošnji ključni su za procjenu djelotvornosti mjera za smanjivanje i osiguravanje jedinstvenih uvjeta za provedbu. Stoga bi, radi praćenja napretka u smanjenju potrošnje takvih vrećica, trebalo razviti zajedničku metodologiju za izračun godišnje potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje po osobi.
- (9) Nadalje, pokazalo se da informiranje potrošača ima ključnu ulogu u postizanju svih ciljeva koji se odnose na smanjenje potrošnje plastičnih vrećica za nošenje. Stoga su potrebni naponi na institucionalnoj razini radi podizanja svijesti o utjecaju plastičnih vrećica za nošenje na okoliš i uklanjanja trenutačne percepcije o plastici kao neškodljivoj i jeftinoj robi.
- (10) Radi promicanja održivog smanjenja prosječne razine potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje, države članice trebale bi poduzeti mjere za znatno smanjivanje potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje u skladu s općim ciljevima politike Unije o otpadu i njezine hijerarhije otpada kako su predviđeni u Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾. Takvim mjerama za smanjivanje trebalo bi, s jedne strane, uzeti u obzir trenutačne razine potrošnje plastičnih vrećica za nošenje u pojedinačnim državama članicama, pri čemu više razine zahtijevaju ambicioznije napore, a s druge strane, već postignuta smanjenja. Radi praćenja napretka u smanjivanju potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje potrebno je da nacionalna tijela dostave podatke o njihovoj potrošnji u skladu s člankom 12. Direktive 94/62/EZ.
- (11) Mjere koje države članice trebaju poduzeti mogu uključivati uporabu ekonomskih instrumenata poput određivanja cijene, poreza i pristojbi koji su se pokazali posebno djelotvornima u smanjivanju potrošnje plastičnih vrećica za nošenje, i ograničenja stavljanja na tržište poput zabrana kojima se odstupa od članka 18. Direktive 94/62/EZ, pod uvjetom da su ta ograničenja razmjerna i nediskriminirajuća.
- (12) Navedene mjere mogu se razlikovati ovisno o utjecaju laganih plastičnih vrećica za nošenje na okoliš kada se one oporabljaju ili zbrinjavaju, ovisno o njihovim svojstvima recikliranja i kompostiranja, njihovoj trajnosti ili specifičnoj namjeni tih vrećica, te uzimajući u obzir bilo koje moguće negativne učinke zamjene.
- (13) Države članice mogu odabrati da izuzmu plastične vrećice za nošenje s debljinom stjenke manjom od 15 mikrona („vrlo lagane plastične vrećice za nošenje“) koje služe kao primarna ambalaža za rasutu hranu kada je to potrebno zbog higijenskih razloga ili kada njihova uporaba pomaže spriječiti bacanje hrane.
- (14) Države članice mogu se slobodno koristiti prihodima ostvarenima mjerama koje su na temelju Direktive 94/62/EZ poduzete radi postizanja održivog smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje.
- (15) Programi za podizanje svijesti potrošača općenito i obrazovni programi za djecu mogu imati važnu ulogu u smanjivanju potrošnje plastičnih vrećica za nošenje.
- (16) Europskom normom EN 13432 o „zahtjevima za ambalažu oporabljivu putem kompostiranja i biološke razgradnje – plan ispitivanja i kriteriji ocjenjivanja za konačno prihvaćanje ambalaže“ određuju se svojstva koja materijal mora posjedovati kako bi se smatralo da „se može kompostirati“, odnosno da se može reciklirati putem postupka organske uporabe koji se sastoji od kompostiranja i anaerobne digestije. Komisija bi trebala zatražiti od Europskog odbora za normizaciju da razvije zasebnu normu za ambalažu koja se može kompostirati doma.
- (17) Važno je osigurati, na razini cijele Unije, priznavanje naljepnica ili oznaka za biorazgradive plastične vrećice za nošenje i plastične vrećice za nošenje koje se mogu kompostirati.
- (18) Pojedine plastične vrećice za nošenje njihovi proizvođači označuju kao „oksobiorazgradive“ ili „oksozgradive“. Takve vrećice sadrže aditive koji su dodani konvencionalnoj plastici. Zbog prisutnosti navedenih aditiva plastika s vremenom fragmentira u sitne čestice koje ostaju u okolišu. Označivanje takvih plastičnih vrećica „biorazgradivima“ može biti obmanjujuće jer one možda i nisu rješenje za problem onečišćivanja okoliša smećem nego naprotiv mogu povećati onečišćenje. Komisija bi trebala ispitati utjecaj uporabe oksorazgradivih plastičnih vrećica za nošenje na okoliš te Europskom parlamentu i Vijeću dostaviti izvješće koje prema potrebi sadržava skup mjera za ograničavanje njihove potrošnje ili smanjivanje bilo kojih štetnih utjecaja.

⁽¹⁾ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.).

- (19) Mjere koje države članice trebaju poduzeti za smanjivanje potrošnje plastičnih vrećica za nošenje trebale bi dovesti do održivog smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje i ne bi trebale uzrokovati ukupno povećanje proizvodnje ambalaže.
- (20) Mjere predviđene ovom Direktivom u skladu su s Komunikacijom Komisije o Planu za resursno učinkovitu Europu i trebale bi doprinijeti djelovanjima protiv onečišćivanja mora smećem koja se poduzimaju u skladu s Direktivom 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.
- (21) Direktivu 94/62/EZ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Direktiva 94/62/EZ mijenja se kako slijedi:

1. U članku 3. umeću se sljedeće točke:

- „1.a ‚plastika‘ znači polimer u smislu članka 3. stavka 5. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća (*) kojem mogu biti dodani aditivi ili druge tvari, a koji se može upotrebljavati kao glavni strukturni sastojak vrećica;
- 1.b ‚plastične vrećice za nošenje‘ znači vrećice za nošenje s ručkom ili bez ručke, izrađene od plastike koje se daju potrošačima na prodajnom mjestu robe ili proizvodâ;
- 1.c ‚lagane plastične vrećice za nošenje‘ znači plastične vrećice za nošenje s debljinom stijenke manjom od 50 mikrona;
- 1.d ‚vrlo lagane plastične vrećice za nošenje‘ znači plastične vrećice za nošenje s debljinom stijenke manjom od 15 mikrona koje su potrebne zbog higijenskih razloga ili koje služe kao primarna ambalaža za rasutu hranu kada to pomaže spriječiti bacanje hrane;
- 1.e ‚okсоразградиве plastične vrećice za nošenje‘ znači plastične vrećice za nošenje izrađene od plastičnih materijala kojima su dodani aditivi koji kataliziraju fragmentaciju plastičnog materijala u mikro-fragmente.

(*) Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.).”

2. U članku 4. umeću se sljedeći stavci:

„1.a Države članice poduzimaju mjere za postizanje održivog smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje na svojem državnom području.

Navedene mjere mogu uključivati uporabu nacionalnih ciljeva smanjenja, održavanje ili uvođenje ekonomskih instrumenata kao i ograničenja stavljanja na tržište kojima se odstupa od članka 18., pod uvjetom da su navedena ograničenja razmjerna i nediskriminirajuća.

Takve mjere mogu se razlikovati ovisno o utjecaju laganih plastičnih vrećica za nošenje na okoliš kada se one oporabljuju ili zbrinjavaju, njihovim svojstvima kompostiranja, njihovoj trajnosti ili njihovoj specifičnoj namjeni.

Mjere koje poduzimaju države članice uključuju jedno ili oboje od sljedećega:

- (a) donošenje mjera kojima se osigurava da razina godišnje potrošnje od 31. prosinca 2019. ne premaši 90 laganih plastičnih vrećica za nošenje po osobi i od 31. prosinca 2025. 40 laganih plastičnih vrećica za nošenje po osobi ili istovjetne ciljeve određene u masi. Vrlo lagane plastične vrećice za nošenje mogu se isključiti iz nacionalnih ciljeva potrošnje;
- (b) donošenje instrumenata kojima se osigurava da se lagane plastične vrećice za nošenje od 31. prosinca 2018. ne daju besplatno na prodajnome mjestu robe ili proizvoda, osim ako se provedu jednako djelotvorni instrumenti. Vrlo lagane plastične vrećice za nošenje mogu se isključiti iz navedenih mjera.

(¹) Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008., str. 19.).

Od 27. svibnja 2018. države članice izvješćuju o godišnjoj potrošnji laganih plastičnih vrećica za nošenje kada Komisiji dostavljaju podatke o ambalaži i ambalažnom otpadu u skladu s člankom 12.

Do 27. svibnja 2016. Komisija donosi provedbeni akt kojim se utvrđuje metodologija za izračun godišnje potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje po osobi i prilagođavaju formati za izvješćivanje doneseni na temelju članka 12. stavka 3. Navedeni provedbeni akt donosi se u skladu s regulatornim postupkom iz članka 21. stavka 2.

1.b Ne dovodeći u pitanje članak 15., države članice mogu poduzeti mjere poput ekonomskih instrumenata i nacionalnih ciljeva smanjenja u pogledu bilo koje vrste plastičnih vrećica za nošenje, bez obzira na debljinu njihovih stijenki.

1.c Komisija i države članice najmanje tijekom prve godine nakon 27. studenoga 2016. aktivno potiču kampanje za informiranje javnosti i podizanje svijesti o negativnom utjecaju prekomjerne potrošnje plastičnih vrećica za nošenje na okoliš.”

3. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 8.a

Specifične mjere za biorazgradive plastične vrećice za nošenje i plastične vrećice za nošenje koje se mogu kompostirati

Do 27. svibnja 2017. Komisija donosi provedbeni akt kojim se utvrđuju specifikacije za naljepnice ili oznake radi osiguravanja priznavanja, na razini cijele Unije, biorazgradivih plastičnih vrećica za nošenje i plastičnih vrećica za nošenje koje se mogu kompostirati i pružanja potrošačima točnih informacija o svojstvima kompostiranja takvih vrećica. Navedeni provedbeni akt donosi se u skladu s regulatornim postupkom iz članka 21. stavka 2.

Najkasnije osamnaest mjeseci nakon donošenja navedenog provedbenog akta, države članice osiguravaju da biorazgradive plastične vrećice za nošenje i plastične vrećice za nošenje koje se mogu kompostirati budu označene u skladu sa specifikacijama predviđenima u tom provedbenom aktu.”

4. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 20.a

Izvješćivanje o laganim plastičnim vrećicama za nošenje

1. Do 27. studenoga 2021. Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem se procjenjuje djelotvornost mjera iz članka 4. stavka 1.a na razini Unije, u borbi protiv onečišćivanja okoliša smećem, mijenjanju ponašanja potrošača i promicanju sprečavanja nastanka otpada. Ako procjena pokaže da donesene mjere nisu djelotvorne, Komisija ispituje druge moguće načine za postizanje smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje, uključujući postavljanjem realnih i ostvarivih ciljeva na razini Unije i, prema potrebi, podnosi zakonodavni prijedlog.

2. Do 27. svibnja 2017. Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem ispituje utjecaj uporabe okso-razgradivih plastičnih vrećica za nošenje na okoliš i, prema potrebi, podnosi zakonodavni prijedlog.

3. Do 27. svibnja 2017. Komisija procjenjuje posljedice, u smislu životnog vijeka, različitih mogućnosti za smanjivanje potrošnje vrlo laganih plastičnih vrećica za nošenje i, prema potrebi, podnosi zakonodavni prijedlog.”

5. U članku 22. stavku 3.a prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„3.a Pod uvjetom da su ciljevi navedeni u članku 4. i članku 6. postignuti, države članice mogu prenijeti odredbe navedene u članku 4. stavku 1.a i članku 7. putem sporazumâ između nadležnih tijela i dotičnih gospodarskih sektora.”

Članak 2.

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 27. studenoga 2016. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja utvrđuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 3.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 4.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 29. travnja 2015.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednica
Z. KALNIŃA-LUKAŠEVICA
